

500 JAAR REMBERT DODOENS: ARTS, PLANTKUNDIGE EN PIONIER

Een gekruide verhaal

De naam Rembert Dodoens klinkt niet zo bekend als Vesalius of Mercator, maar mistaakt zeker niet in dat rijtje: Dodoens is de vader van de botanica, schrijver van het allereerste boek over zeldzame ziekten én alumnus van de Leuvense universiteit. Redenen genoeg voor een nadere kennismaking, 500 jaar na zijn geboorte. Ilse Frederickx

Rembert Dodoens werd in 1517 geboren in Mechelen: *at the right time, in the right place*. De Lage Landen kenden in de renaissance een bloeiperiode op het vlak van de kunsten, letteren en wetenschappen. Mechelen was op dat ogenblik de hoofdstad én de favoriete verblijfplaats van de Habsburgse dynastie. De vader van Dodoens was stadsgeneesheer van Mechelen en verzorgde Margaretha van Oostenrijk op haar sterfbed.

Als je in de zestiende eeuw geboren werd in een familie van hoog aangeschreven stadsgeneesheren, dan stond het in de sterren geschreven dat je zelf ook arts zou worden. Op heel jonge leeftijd – hij was amper 13 – werd Dodoens al naar Leuven gestuurd om te studeren. Hij startte aan het Collegium Trilingue,

dat door de humanist Desiderius Erasmus in 1518 was opgestart.

Kritische blik

In dat Drietalencollege kregen studenten Latijn, Grieks en Hebreeuws gedoceerd. Zo konden ze met kritische blik de oorspronkelijke klassieke geschriften lezen – in plaats van al dan niet gammele vertalingen – en konden ze de ideeën zelf proefondervindelijk testen. Een principe dat Dodoens later succesvol in de praktijk zou brengen.

Hij was een vlijtig student en vervolgde netjes zijn parcours in Leuven. Na het Drietalencollege studeerde hij aan de Artes-faculteit, gevestigd op de plaats waar nu Museum M staat. Die faculteit leverde een basisopleiding te vergelijken met de huidige bachelor, met vak-

ken zoals wiskunde, retoriek, sterrenkunde, moraalfilosofie en metafysica. In 1535 behaalde Dodoens in de Hallen in de Naamsestraat zijn graad van licentiaat in de geneeskunde.

Op dat moment was de opleiding geneeskunde nog letterlijk *ex cathedra*: de hoogleraar las tijdens de les voor uit de klassiekers uit het vakgebied, zoals de werken van Hippocrates. Van patiënten bezoeken en onderzoeken was nog geen sprake. Botanica was één van de vakken: geneesmiddelen gemaakt van planten en kruiden met geneeskrachtige eigenschappen waren indertijd het enige alternatief voor meer lugubere behandelingen als aderlatingen en schedelboringen.

Gemiste kans

Na zijn studies keerde Dodoens terug

naar zijn geboortestad om een artsenpraktijk te beginnen. Hij was ook meer dan dertig jaar stadsgeneesheer in Mechelen. In die functie was hij tussenpersoon tussen stad en artsen, gaf hij advies aan wetgevers, moest hij besmettelijke ziekten proberen te voorkomen en in te perken, en hield hij toezicht op stedelijke ziekenhuizen. Zijn ervaringen als stadsgeneesheer vormden mee de inspiratie voor zijn boeken, waarmee hij de geneeskundige praktijken van zijn tijd wilde verbeteren en waarmee hij naam zou maken (*zie kader*). Rond 1557 bood de Leuvense universiteit hem een leerstoel aan om geneeskunde te doceren. Naar verluidt ging hij er niet op in vanwege een conflict over zijn loon, een gemiste kans voor Leuven ...

De laatste jaren van Dodoens waren

IN BEELD

Overal aula

Onder het motto 'Kortrijk wordt de aula van Kulak' trokken docenten en studenten van die campus een week lang de stad in. Van 24 tot 28 april gaven en kregen ze les in alternatieve aula's als boekhandel Theoria, filmhuis Budascoop en het gerechtsgebouw. Zo wou de Campus Kulak Kortrijk haar regionale verankering en verbondenheid in de verf zetten. Vaak hadden de locaties een inhoudelijke link met het college dat er werd gegeven. Zo kregen studenten in de Attakwa-moskee les over de bijdrage die het christendom en de islam samen kunnen leveren aan het counteren van de toenemende verruwing en polarisering. Professor Frederik Depoortere, de Kortrijkse deken Geert Morlion en islamleerkracht Brahim Bouzarif sloegen daarvoor de handen in elkaar.